

1551 - 1606

PP. 1551-1606 K55
884 5884~~A13/8/82~~ K34/82
1551

Rp 1551-1606

H. M. Mohlabe, 56p.

Divorce litigation

~~accounts~~

int.

Bethany Mission,

P. O. Trichardtstad,

56 x f. 4 = 220 pty 3-10-1951
R = £ 2-0-0.
3 OCT 1951Tema ya 19. Go bula khoro.

3355 Makhonyana ge a ile a fapana le makhole wa gwe o isa ditaba banneng ke gore khoro-ng. Khoro ke yona e we e fa ya go e ba lamanya. Khoro e a budwa, ka pudi go-ba nku, ya ba gona khoro e ya mogelago ditaba. Kante le go ntsha tha go bula khoro, a e amogele ditaba tsa go. O swanetse go nyakela tha go bula khoro, ba khone ba a-mogela ditaba tsa go. Ke tsona ditaba tsa the khowa the no, khule e be go the bjale.

3356 Naga e na le khoi le mantona a yona. Pele ga gore molato o tene ntoneng, khoi e ka the ke ya amogela molato o we. O wa mogela ka go bona ba tsa ke ntona ya bona. Gona o swanetse go tene ka khoro ya moa-

te.

3357 Dikhorong tša mantona le gona ba bula khoro. Ge pulo ya khoro ya mošate ba bula ka nku, mantoneng dibudiwa ka pudi. Bjale mong thito ya ditaba dithōmēga ka gae go dibolabola. Ka tše gae a ba bule ba fa bolabola fela. Go diyo re ge molato o fedile gwa ntšhiwa pudi ya manganga tšha a banna. Pudi e we ba e bolaya. Bjale ge molato o ile wa šita ka tše gae, ke gōna mamondi a hwetšanago tšela ya go ya khorong ya ntona ya gwe. Le yōna ntona e tša mmušika gore ka gae ba ik ba re ke. Ke moka a tšhaloša. Molato wa khona o wa mogelwa.

3358 Ka lona tšatši le we molato o bolwalwago khorong. Ba khoro ba fa ba fapani tše-baka tša go bolabola. Ka moragō ga mo ba feditšē go bolabola, bjale ba khoro ba tša butšiša gore ka gae le ile la diya bjang. Batho a ba lekane, mogolo mo go bona, o tša ēma a tšhaloša ka mokhwa o

884

1553

K34/82

ba go bolabola ka ôna. Ka moragô ga mo go thalūšitšēve ke gōna khoro e ka khonago go tēna ditabeng.

Temana ya 1: khale khoro e be e budiwa ka molomo fêla.

3359 Klale ge motšo a yo begu molato khorong, o be a fo bega ka nte le tša go bula khoro. Ka moragô ga mo ba tšhotšē molato o fedile, ke gōna moatholêlwa a ntšhago tšhele tša go tswalla khoro. Le gona ba khoro e be ba gafêla molefêlwa dilo tša gwe ka moka. Molefêlwa ka noši a ntšhe tša manganga tšhaa a banna a ba fê, ke moka go fêlê go e tša mo we. Khoro ke le riba ge pula e na go tšhabêla mo kae le mokae.

3360 fo rumiwa ke khoši a gona masto a dipera. Khoši e be e no go roma, ke moka o ê. Maboyong ke moka o go fa tša goja o wa ja. Ke moka go fedile. Banna ba nyaka go dula kudu khorong ka go bona nama

884

K34 /82

1554

le maušwa. Khoši e tšeya basudi bu bantši.
 Bjale megopo ge ešetšē khorong o ka re ke ma-
 kholo. Dibjana tša merogō le tšona ditetšē ka
 dinama. Bjale ba je ba khoro. Ke mowe okwa-
 go ba re țala bolaya bakhata, ge e le mošate
 țala ga e țene, ba ja nama.

3361 Matuputupu o ile a țhala ke mosadi more-
 di wa Bjang. Mosadi a tšhaba le monna wa
 ga Mašumu. Bjale mořhadiwa a nyaha dikho-
 mo tša gwe ga makholo wa gwe, dikhomotšā
 țhoka. Monna yo we wa go tšhaba le more-
 di wa bona a na țhelo. Monna a ba a fēla
 pelo a iše ditaba khorong.

3362 Matuputupu o ile a fēla pelo, ka ba-
 ka la go țhe bone dikhomo tša gwe. Bjale
 ntona ya gwe ke Mašumu. A țhe ke a iša
 ditaba ga Mašumu, a feta a ya ka khorong
 ya ga mořhabe. O tšhabile go iša ditaba
 khorong ya Mašumu ka baka la gwe ke
 bona ba we a lwago nabō.

884

K34/82

1555

3363 Matuputupu a fitha a tēna ka mokhama-
 na yo mongwe wa mošate. Bjale mokhomana
 yo we a thoma go mmutšiša diputšišo tša gore
 o wa e fe khoro. Mmigi a re ke nna wa khoro
 ya ga Bjane. Bjale khoši ya go ke mang e we
 la gore mo lefitha mo nageng e, la tēna ka
 yēna. Re ile ra tēna ka Mašumu. Bjale le-
 hono o reng o tša tšiši ke Mašumu. A re
 khoši balwi a ba lebane. Mašumu ke yēna
 yo we a nka mogilego mosadi. Lekhotla a le
 a tšhole lehufa goba ke-melano. O be o swa-
 netšhe go iša ditaba ga Mašumu. Mašumu
 ditare go mo šita ya ba yēna a di tšišago
 mono. Fēla ke tša yo botšā khoši.

3364 Mokhomana a iša mantšu a mmigi go
 khoši. Thobēla morena. Go tše monna wa ga
 Bjane o re o tšilo bega molato. Ba ga Bjane
 ke bakae goriale ke morena. Khoši le nna
 ke ile ka leka go mmutšiša bjale ka hwetsāna
 gore ke ba faladi. Bjale ba itšhe ge ba
 e tšwa ba falla ba tēna ka Mašumu. Bjale
 o na le yēna Mašumu. A-owa thobēla, o re

884

1556

K34/82

o lwa le yēna mašumu. Thepela o mmotš'e a
iše dipelaêlô tša gwe ga Mašumu. Di ța re
ge di šitile e ța ba yēna Mašumu a țiša-
go ditaba mo.

3365 Mokhomana a ya a mmotš'a mantšu a kho-
ši. A re morena a re țhepela o bega ditaba
tša go ga Mašumu. Di ța re mo di mo
šite ya ba yēna a go țišago mo. Matupu-
tupu a goma a boêla gae.

3366 A re go fițha gae, a khobakanya banna ba
gabô. Ge ba khobakane a ba țhalošetša ka mo-
khwa o khoši e tšo mo gumišago ka ôna.
Bjale ba re ke nnete, o swanetše go bega
ga Mašumu. Ge Mašumu a țha go a țhole-
le, ke gōna o ka khopelago țela ya go fetša.

3367 Matuputupu a iša ditaba khorong ya
ga Mašumu. Ka baka la khobakano ya bo-
na ge ba šetše ba tšo moraka khorong
ya Moțhabe. Mašumu o ile a kwa gore
o tšo rakiwa khoro ya ga Moțhabe. Bjale

884

K34/82

1557

a fidišā Matuputupu ka gore o mo nyatsi-
tšē a ntšhe pudi ditaba tšā gwe dikhone
di amogêlwa.

3368 Matuputupu a boêla gae go nyakêla
pudi ya go lefa molato wa nyatšo. A tšama
a kolota a ba a e hwetsū. Ke moka a išā mo-
šate go lefa molato. Ba khona ba amogêla
molato wa gwe. Ba mmotšā gore tšepela gae
o tša boyi ka tšatši la gore le dithatse tšā
go. Ke moka a tšoga. Bjale ba šala ba roma
pumpanyane go tšibišā bu ga Bjang gore le
a nyakega ka tšatši la gore. Morumiwa aya
a ba tšibišā.

3369 Ka lona letšatši le la ba gore ba bo-
e le gore ba tše ba tša ka lona. Bjale
mmudi wa lekhoṭa a butšišā ba fapani go-
re le gathane. Ba dumêla. Bjale a se ka
madulo. Ba molato ba ya ka tšase, ba lekho-
ṭa ka khakala. A fa ba fapani ditaba
ka le naneō la tšona.

884

K34/82

1558

3370 Matuputupu a êma pele ga lekhoṭa a thoma go bolabola. Morena lekhoṭa la ba bina ṭou. Ke nna yo we ke ṭilego mo ka baka la phapano yaka le ba ga makholo. Ke be ke tšere moradi, bjale moradi yowe oṭhadile. Ke nyaka dikhomo tša ka ga bo makholo, a ba mphe. Ka baka la modiega wa bona, ke baka lewe ke ṭilego mo khorong ka lona. Morena lekhoṭa mo a riale a dula fathe.

3371 Dipolabolo tša Mašilu goba Bjang. Morena lekhoṭa la ba bina ṭou. Ke nnete bjale ka ge a šetše a bolabotše. Moredi wa ka o moṭhadile. Bjale o tšere, ke magoši a ba nyake go nyalla. ~~molata~~. Nna ka notši a ke na ṭhelo nka be ke mo file. Bjale ke gantsi ke botša moṭhadiši gore a ṭe a nyale ke fe moṭhudiwa dilo tša gwe. Bjale a nyale khamthe o ile ke yêna ṭhenyana. Motho wa batho ba, o lla ka lebaka. Thibêla lekhoṭa. Mo a riale a dula fathe.

884

K34/82

1559

3372 Ditshatse dibalabala mowe ba fapani ba fapanago gōna. Bjale ka gobane ga gona le mo we ba fapanago, phapanō ya bona ke go the lefelane. Mmudi wa lekhōṭa a la thēla le rapo dimpjeng tša mošate. Lekhōṭa la re go makholo wa moṭhadisa, o bolabola maala, ke wena yo we o dirago gore mokhonyana yo moswa a the ke a nyala. Ge o be o bōna a tha nyake gore a nyale moredi wa go, nka be lehono re the-ka nāe mo. The-ko ya nthe e le ya gore molato keng o tšeya mosadi wa monna yo mongwe wa the ke wa nyala.

3373 Lekhōṭa ka moka la bōna makholo phōšā Bjale ba re ditaba a die thelepeng. Mmudi wa lekhōṭa a dibega morena ka mokhwa o we le-khōṭa le bonago Bjang ~~se~~ molato. Khoši ya re thepelang le mmotšē ka tšatši la gore dikhomo tšē we di anyakega. A go ma a bōšā. A re theletšang khoši ba re a tšē dikhomo tšē we ka tšatši la gore. Ba re morena. Ke moka lekhōṭa la phatšalla

3374 Bjang a leša makhonyana yo morwa tša go fisa. A re go fitša gae a roma matho wa gore thepela o botša monna yo we wa ga Marumu a phakiše go nyala ga bjanga. Mong wa mosadi o šetše a le ka khorong. Morumiwa a ya a mmotša mantšu a we a makholo wa gwe. Makhonyana a re ke dikwile ke tša tšama ke tiya methate. Morumiwa a goma a boëla moragō. A re makhonyana wa go o re o tša tšama a tiya methate. Ge e le mantšu ona o re o wa kwile.

3375 Kobō e imēla mo apari goriale ke makholo wa gwe. Ka morwana a goma a roma gapē gore thepela o mmotša, kobo e ya gwe e ya nhimēla, ka goriale mo we ko a pola, yēna mong apara ka noši, ge le-tšatsi la ka morwana le ka dihēla, ke tša ba bjale ka kutse ke tša kwaēla. Morumiwa a ya a mmotša. A re le nna a ka dula ke gare ke tšama ke phoraphora.

884

1561

K34/82

3376 Khoro e be e beetše makholo wa ga gwe matsatši a a tshelago (ntabe). Go tše fiše ke mollô ke go rumulêla pele, goriale ke makholo. Ge a riale o botša morumiwa. Thepela o mmotše bjale ko mogafa pele ga lekhota. Ka gobane o boletše gore ~~peba~~ thenyana ke nonne ge a fora moredi wa ka. Lehono nna go nona ga yôna a ke go bone. Matsatši a go boêla khorong go šetšê fêla ka mabedi. ~~Bjale~~ Bjale pale e utenne ka rumulêla diša pele. Morumiwa a ya a bolabola mantšu a we. Mokhonyana a re makholo a tše ke a dira bjale, ke nna ngwana wa gwe ke tša mmerêhêla. A ya a bola mantšu a mokhonyana.

3377 Matsatši go šetšê a mabedi. Ke moka makholo wa gwe a kitima a ya khorong pele ga tšatši le la khoro ya go mmotša gore a tšê dikhomo ka lona. A fišha a botša bu khoro gore dikhomo bjale ka ge keile ka bolabola gore a ke na tšo. Bjale mokhonyana ke likile ka maata gore a phakišê a tše go nyala, a ke mmone a e tša go nyala ka gobane ke ngwana ^{wa} motšwa-gutši. Ka goriale mo we ke beza

khoro gore e bōnanê naê. Go lukile thepela
gae, o tave ka moswana o t̄a boya. Ke moka
a goma a boêla gae. Ba ūala ba roma motho wa
go bitšā makhonyana gammōgō le mosadi.

3378 Tala e a peilwe a e lewe ka mphaha. Ka
moswana bjare gosa a baka khorong. Le yēna
makhonyana a diva bjak. Ba ya ba ga-thana
khorong ya mošate. Ke mmamabolo le molepō
khomo tšā ditšhupja di atwa re t̄a bōna mphe-
nya ngwe. Ke malatšī le malatšūna ba gane-
tšana. Mongwē o re letšutšī le tšwa bodibeng.
Mongwe o re letšatšī le tšwa phagong. Go rēma-
kanya yo mongwe wa ba lekhoṭa. Lebaka la
fiṭha la gore ba o kwe gore molato keng
makholo le makhonyana.

3379 Bjale makholo molato keng o t̄ha nyake go
lefêla mothadiwa. Bjang a êna, a re morena.
Nna ke a nyaka go kfa, bjale ke re makhonya-
na a nyake, a nyake go nyala. Moredi waka
o dutšī a mo speela. Bjale lehono ke temmūē
ke mo gafêla le na ba khoro gore le ka bōna
gore le ka dirang ka yēna. Morena lekhoṭa

884

K34/82

1563

mo ariale a dula fathe. Ke moka ba butšiša
mohhonyana.

3380 Dipolabolo tša mohhonyana. Ke nnete mo
mahhola a bolabola, ke tšephe moredi wa gwe. Bjale
ke tša tšama ke tiya dikota, ke ge ke botšā
mahhola. A goma a nthomela motho, ka mo fe-
tola ka gore molato ke a o teba bjale le nna
a ka dula, ke gare ke leka ka muata go tšama
ke phoraphora. Bjale lentšu la mafello ke ile
ka fetola morumiwa gore yowe mahhola a tše
ke a fela pelo ke tša mmêrêkêla, a tše ke a
nhêla khorong. Le gona lehono ke re molato ke
a o teba. Thobêla lekhota, a dula fathe.

3381 Ga gona dipolabolo dipolabolo ke ge gona
le mo ba fapanago. Bjale diputšišo gōdimu
ga mothadišiši. Matswitwanyane wa o kwa o re
tšikitšowê o tšhepile le-riba bjale wena o tšhepile-
ng. Morena ke baka la tšhephotho le lerato. Bjale
go tša feletšū ka goreng. Pheletšō ke gore ke
nyale. O tša nyala neng ka gobane monna yo
la o mo a mogileng o bolaya ke tala. Morena

884

1564.

K34/82

o be a ka mpha lebaka ke tsame ke kwatami-
ša letolo.

3382 Motseta wa mošate wa iša lentšu le we la
khopêlo ya tšebaka go khoši. Morena thôbêla.
Mašumu le makholo wa gwe ba khopêla tšeba-
ka. Kudu ke mokhonyana o re o nyaka go
tšama a kwatamiša letolo. The-pela o
mmotše ka moragô ga beke tše tharo, di-
khomo tše we di a nyakêga. Yuwa feta ma-
tšatši a we re tšilo mo tšhela ka meeti a
go fiša. Ke moka wa ya wa mmotša ma-
ntšu a we a khoši. Ke ge a bula difate
a toga.

3383 A ya ga Mabuwanang go kwatamiša kha-
itšedi ya gwe. Mabuwanang a-mogêla letolo
le we. A ntšha lesome la dikhomo le khomo
tše pedi a mofa. Bjale a goma a ya a
botša makholo wa gwe gore dikhomo tšela
ke dihwetsane. Ke be ke boifa go butšiša
gore mothadiwa o nyetše ka dikhomo tše
kue, ka baka la go tšhoka tšhelo.

884

K34/82

1565

3384 Modi a bale go bala mofi. Le ga go ti-
biwa ga boṭe gore maji a bale gobala mofi.
Dikhomo naka ke dikhomo tše diphethago me-
nwana mmedi. Dipudi ke dipudi tše dinē le
lesome la diponto dinago le lesome la mašele-
ng le mašeleng a mathano. The we ke tše
ke tše tšebago. A re tše makholo re ka no ya ra-
likiša. Bjale ba re ka morwana re swane-
tše godiša.

3385 Ka morwana bja re gora makhonyana
a trogela ga makholo wa gwe. Ke moka ba
toga ka ba bedi ba ya go bōna dikhomo. Ka
moragō ga mo ba bone dikhomo, ba gopola go
digapa go diša mošate. Ba re ke lebella le-
tšatši ba hwetsšana gore le tšabile. Bjale ba
re bokaone ke go trogela ka morwana. Ke
moka ba kwana ka makhwa o we.

3386 Ka morwana ba troga ba iša di-
khomo tše we mošate. Ba re go fitša
ba tšena ka makhomana. Bjale a iša mantšu
ga movena. Ke moka ba ya ba dibōna. Bja-
le movena a re gomang na tšō, le tša tša

884

1566

K34/82

na tšō ka morwana. Ke moka ba goma na tšō.
Morena a šala a roma pampanyane go bitšā mo-
thadiwa, gore ka morwana o wa nyakega le di-
thatse tšū go.

3387 Ka morwana ba ũa ba kopana khorong.
Ba ile ba boya le dihomo tšēla. Pele ga
gore ba šupe mothadiwa, ba nyaka go ũe-
ba gore o nyetšē ka dihomo tšē kae, ga-
mmōgō le ditsekanatsekana.

3388 Mothadiwa a laudiša thoto ya gwe ya
monyalo. Dihomo naka ke mabala a nkhoko-
twana. Dipudi ke dipudi tšē dinē le tšha-
lete lesome la diponto le lesome la ma-
šeleng a nago le mašeleng a ũhe ũhano. Ke
yōna thoto ya-ka e we ke ilego ka nyala
mothadi ka yōna. A-retse ke diyo le bala
ũhe ũhe ngwe. Mo we nka kwa lena ba geiš.
Ba gabō bu re monyalo go bjale. Thelo ũha
go šala ke bo mammalane.

3389 Monna wa khoro a re go mahholo wa gwe, o dumelana le mothadiwa mo we a bolabola-go. Ke moka a boêla a dula faṭhe. Mahholo wa gwe a dumêla. Go lukile êma o re šupa. Ke moka ba gapa dikhomo tša ba tamêla. Ke moka a tiya dikhomo tša mabala a nkokotwana tša êmêla go šele. Bjale dipudi le tšhalete di hae. A re morena marumu faṭhe, ke tša tšama ke tiya dikota. Bjale ka tša natšê dikhomo tšê le tšona ke tšamile ke tiya dikota. Ntšha dikhomo tšê thuro mo o gobê tšhalete. Dikhomo tšê a selsa še tšu ka, tša ka ke tša tšê ke le šupikego.

3390 Ba boêla ba dula faṭhe. Bjale ba botša khoši gore monna o ntšhitšê dikhomo fêla. Dipudi le ditšhalete o re a natšo. Diakwala go gola molato tša bobedi tša tšoka. Mmotšeng ke mo fa lebaka la beke, ka sontaga a tšê dilo tšê we ka moka ga tšona. Ke moka ba mmotša. Ba re go mothadiwa gapa dikhomo, o tša boya na tšo tšatsi le o tšilo

884

K34/82

1568

tšeya mašaledi. Ke moka a digapa a tšoga
na tšo.

3391 Mothadiš'i a goma a boëla ga Mabuwa-
kanye. A re ka theko ya dikhomo go fedile
bjale go šetsš'e ka dipuding le ditš'haleteng. Bja-
le ba ile ke ntšhe dikhomo tš'e thuro ke
gobê ditš'halete. Ke ile ka šitwa go dira bjale
ke gopotš'e go tšilo bolabola nago. Fêla ke
ile ka kwa lentš'u la bo mammalane. Bjale
banna ba khôrô a ba leš'ala moragô. Ke
tšha tšebego gore ba tšha leš'ala moragô ka mo-
ragô ga mo ke lifile molato.

3392 Mabuwakanye a re bokuone ke go lefa
tš'halete ka tš'haletele dipudi ka dipudi. Di-
khomo di tšha š'ala ditš'walla. Thebara tšha
gwê le yêna a re le nna ebe ke re go
ka ba bjale. Kowa gae gaka ke na le le-
some la diponto fêla. Dipudi le lesome le
tšhe tšhano a ke na tš'o. Ke moka a mo
fa dilo tš'e we. Mothadiš'i a napa a iš'a
khorong pele ga mats'atš'i a la a go beya
ke khoro.

3393 O ile go fitha na tš'o a goma a tšena ka yo nola a go tšena ka yēna. Bjale ya ba yēna a išago mantš'u a molifi go morena. Morena a re dikae. A goma a ya a tšeya tšhalete a ya a fa khozi. Bjale dipudi tšona ba di temugantš'e de kowa khorong morena. A tšwa a ya a dibona. A re go motseta dipudi a dibjale ka dikhomo, di tšee o di teme kowa. O dinyakelē mašša a makhalo di taba dikhwatha ona. Ke moka a diru bjale ka taêlô ya khozi. Bjale a re go molifi tšepela gue o tš'a boya ka moswana. Ke moka a boêla gae.

3394 Ka moswana mothadiwa a tšwa a gapa dikhomo tšela. Ka moragô ga mo molifi a tšitš'e, ba roma motho gore a yo bo tš'a mothadiwa gore ka moswana o wa nyakeya le dikhomo tšela. Morumiwa a kitima a ya a mmotsa. Ka moswana ka moka ga bona mothadiwa le makholo le mokhonyana yo moswa ba gathana khorong.

3395 Khoro ya ga fêla mothadiwa dilo tša gwe. Ba re a ke re dilo tša go ke moka ga tšona. Mothadiwa a re dilo tša monyalo ka moka ga tšona difedile. Bjale ke belaêla ka bo mammalane. Ke moka ke yôna pelaêlô yaka e we dikhoši. Ge a riale a gona a dula fathe.

3396 Ba bega ~~morena~~ ditaba tša bo mammalane. Lekhoša a laka la bolabola go ile gwa fetola yêna khoši ka noši. A re o wa kwala bathong tša bo mammalane, bjale khakantšhane ke dikhomo tša go molefêla molato. Dikhomo tše ka moka ke tša go tšwa bathong ba bangwe. Khomo ya gwe le ka ethii a e gôna. Khane o wa ditaba dikhomo tše wa go nyala ka tšona mo dilego gôna. Mothadiwa a re a ke ditabe. Bjale lehono o nyaka bo mammalane ba mohuta mang. Karabô ya tšoka. Motho wa o kwa a re o nyaka bo mammalane o wa ba tšeba, ke moka a tšama a šupa.

884

1571

K34/82

3397 Molato wa go le ba ga makholo wa go o fedile goiale ke khoši. Lekhoṭa ka moka la re thōbēla. Taba re bola ya khole ya khaufri tēbe e ya dikwa. Goiale ke motseta wa khoši. ḡe a riale o botšā moṭhadiwa.

3398 Matuputupu a tswalla khoro ka khomo le dipudi tšē pedi. Ka moragō ga mo ba itšē molato o fedilē, Matuputupu a bitšā ba gabō ba ya thopeng. Bjale mo ba le mo we thopeng ba e letšana ka ṭha go tswalla khoro. Ke ge bare a re ntšheng khomo le dipudi tšē pedi re tswaleng khoro ka tšona. Bjale ba dira bjale. Khoro ya a-mogēla dilo tšē we. Ke moka ba ya ba šupa khoro ṭha yōna. Ba gupa dikhomo tšā bona ba ṭoga.

3399 Khoši ya gafēla lekhoṭa gore le bolae khomo. Ke moka ba e bolaya. Ke ya manganga ṭhaa a banna. Khomo e a songwa. La mathōmō o re ba e bolae, ke moka ba e bolaya. Ka moragō ga mo e wele fathe ba yo soma gore e wele. A ba butšišā ka mokhwa o e

884

1579.

K34/82

welego ka ñna. Ke moka ba bola. Bjale a re
 thepelang lo tswiya. Ke moka baya ba tswiya.
 Ka moragô ga mo ~~fa~~ ba feditšê go tswiya ba
 yo bega. Ke moka morena a re phakolang. Ke
 moka ba ya ba phakolla. Ge ba feditšê go pha-
 kolla ba yo bega. A e ya peiwe. Ke moka dipe-
 gô difedile.

3300 Khomo ya manganga tšua a banna e ape-
 wa khorong. Ke moka ba e ya peya ka moka. Mo-
 laô lekhôta le a o tšeba. Ba ntšha le tšakori
 le letrogo diya ka lapeng la mohumagadi. Ba
 tšoka go dira bjale ba ka fela, ba goma ba tšôa
 khomo e la. Khomo ya manganga tšua a lekhôta a
 e rolele ka lapeng. Khomo ya go rolêla ka lapeng
 ke ya matšô a ngwanana. Molatedi wa mohuma-
 gadi o tša rwala mala o wa ^{peya} ~~peya~~ lapeng la moku-
 magadi, ke yôna nama ya basadi.

3400 Ka moragô ga mo nama e budile, ba rita
 mošwane. Dijô tšê khoro ditšola ke ba gatrâ
 khozi, ka goriale mo we, ba ba gafêla ^{pitšô} ~~potô~~
 e ngwe gammôgô le ya madi ba yo tšolêla
 -na ka lapeng. Madi ba-nna ba no ngatha

884

1573

K34/82

a the makae a šala khorong. Pele ga gore ba e trole ba swanetše go bega thōbēla gore e budulē. A re thepelang loja. Ya ba gona ba yo thomago go trola. Nama ya khoši ba swanetše go motsolēla, ba pharoganya pelo ka bogare le leleme ba mofa dipharo tše dingwē gammōgō ke mothagare. Ke moka ba yo mofa tšona. Ke nama ya thōgō. Ge go lewana nama nama ba ntsha letsoḡo gapē ba yo mofa.

3402 The huba goba khekha a e apeiwī khorong, ba e beya ka ngwakhong wa khoši. Ke moka banna ba ja nama ya ba ya ba šita. Masogana ba fiwa wa bona mo-gopo. Ba-diši ba ba fēla diateng. Banna ba go tiya ba na le la bona legopo. Bakhalabje le bona ba bjale. Ge ba feditše go ja mego-po e ya thutswiwa bu yo e beya ka ~~go~~ lapeng.

3403 Banna ba palakana ba rwele dikobēla le dinamama tša go butšwa. Ke moka molato o fedile ge o bōna magodi a palakana. Molato o we wa bona wa fēla o eša mo we.

884

K34/82

1574

3404 Melaō e be e thepela ka molaō ka baka la go the bulē khoro ka thelo. Bjale ka dibegō le go rumiwa. Motho o be a rumiwa kante le tefo. Le ba agi ba mo nageng le bona e be ba tšā dibegō. Bjala bo na le the-begō. Motho yo mongwe le yo mongwe ge a dirile bjala, o ntšha pitsā ya thebegō o išā mošate. Khomo le yōna e na le lethakori. Wa bolaya khomo o ntšha le thakori le ya mošate.

3405 Thebego the thoka go tšwa, ke molato. Motho a thoka go ntšha thebego khozi ya mošadišā. Baheng the bjala ba mmotšā gore o mitšitšē khozi motatale. Mothang a ba go le molato le yo mongwe, a ka the ke a ya a bega taba ya gwe khorong, ka baka la gore ba ka the ke ba e ya mogēla. Ba the mmotšā gore thepela o the ka thola ka gobane ke wena khozi ka nozi. Le le thakori le lona go bjale.

884

K34/82

1575

3406 Ke gōna khoḱi e mafidišitšē. Mafidišiwī o swanetšē go lefa. Bjala bo lifiwa ka bjala. O swanetšē go dira bjala a rwale a iše mošate. Ke moka a fithe a bolabolê gore ke tšilo rapêla. Ke moka bjala bjo we bo amogêlwê ka goriale mo we ke gore o tswaretšwe. Le letšhakori la khomo le lifiwa ka khomo. O tša ba e ntšha khomo ka buka la go tšhoka go amogêla ditaba tša gwe. Ge motho yo mongwe le yomongwe e ntšha tšhebe go gōna ga gona phidišō. Melato ka moka e no bigiwa ka molomo. Ke tša khale e tšheng tša bosweng bjono.

Temana ya 2: Pakuano go budiwa khoro.

3407 Matsatšī a bo lehono ke tšhe-khowa khoro ya budiwa ka ditšhalete le dipudi: Ge motho a tšhena tša go bula khoro molato wa gwe a o wa mogelwe. O swanetšē go nyaka tša go bula khoro pele

884

1576

K34/82

molato wa gwe o khone o wa mogelwa. Go bja-
le ka ba rumiwa le bona ba lifiwa.

3408 Dilo di thanamile meeti ke matsala
ge re enwa re a tsulametsa. Ke thee-
ma e bile ke molaô. Molaô o thepela le
diema. Go thanama ke go kwaêla. Khanthe
molaô ke kwêna morimame. Kwêna mori-
mame a ya rimama e rimametsê bana
ba yona. Lehono khoši a e thale kwêna
morimame, ke baka la the tšiba tša
modimu. Ke gore tšalete dilo tša ma-
khowa.

3409 Bjale go thomiwa melaô ya paka e-
no. Melaô ya pakaeno a ena maemo.
Melaô ya bogologolo ba e dutši gôdimu ka
maragô ka baka la tšiba tša modimu. Di-
begô a di thaya khorong ka baka la go bu-
la khoro. Khomo ya manganga tšaa a banna
e rovelwa ka lapeng. Banna ba no apeya
thôgô fêla khorong. Morumiwa o wa lifiwa ba
re ke ya maoto a dipera. Tshuwana molato
wa yona o ka tša go bôla ka gobane ge a

884

K34/82

1577

thene tha go bula khoro molato wa gwe a^w a
mogelwe.

3410 Dilo tša go bula dikhoro ya mošate le ya
mantona. Go ile gwa thōma khoro ya mošate go
re khoro e budiwe ka thethano tha mašelang. Mo-
laō wa tšwa ka mošate ba lata re a-mogēla.
Bjale mantona a utšiša ba bigi ba mela-
to go bula khoro ka ~~khoko~~ 2/6. Ba-
rumiwa ba lifiwa ka khogo. O be a lefēla ke motho
yo a go ba a ile go mmitša. Gore a fithe a
mmotšae gore o wa nyakēga khorong, ke moka o
mmotša gore ke nyaka khogo ya maoto a di-
pêvê. Ge a thena khogo o mo fa šelang.

3411 Dilo diya gōdimu ka mutšatši a tšōna.
Ka lebaka le we la go ntšha šelang maoto
a dipera lesokisi e be ba sa veka ka
ka šelang. Bjale gware go thomēga ntwa
ya majeremane lesokisi la šelang la tho-
ka. Bjale morumiwa o lifiwa khoko. (2/6.)
Khoro ya mošate ya thoma go budiwa ka
lesome la mašelang.

884

K34/82

1578

3412 Batho ba ta-rametše ba bjale ka diphate tša go ōma. Ba ṭaramatša ke baka la gobula khoro ka tšhalete. Dibegole mathakori di ahwa, ka gobane motho o re ṭhe-bego ke tšhalete ya go bula khoro le tša go tswalla khoro. Matšatšⁱ a bo lebono molato o bigiwa ka 17/6 lesome la mašeleny le maseleny a šupago a nago le soka. Ma-ntoneng ke lesome la mašeleny. Dilo di no ṭhepela ka mengwaga. Ka nte le yōna molato a o wa mogelwe tēla ge a kantšhe molato o wa a mogelwa.

3413 Molifi wa dilo tša go bula khoro ke mang. ṭhenyela ṭhe na le mong wa thōna. Khophi e na le mo e nwago. Mo nwišⁱ wa khophi ke gore o nyetsitšⁱ mo thibi wa dinō tša khophi. Ge ditaba di ile tša tswara makholo ke yēna yo we a swanetsēgo go ntšha ~~dibaka~~ ditshinyagalo tša go bula khoro le tša maoto a dipera. Ge di ile tša tswara makhonyana ya ba ditaba di bigile ke yēna tša go bula khoro ke moka o lo-

884

K34| 82

1579

bile. Taba ya bo bedi o swanetše go le-
fa, ka gobane o bigile maaha khorong.

3414^(a) Bjale ka Maturu le Mašilu. Maturu o be
a tšere moredi wa Mašilu. Maturu ke mosadi
bjale ku ge go tibiwa gore mosadi o wa tše-
ya mosadi. Merifi a e khurumetsane. A
mo tšeele gore o ~~ta~~ robala naē a owa, banna
a ba tšoke yo mongwe o ~~ta~~ monyaka a ro-
bala naē. Maturu tšhori ya gwe e be e le
tšhori ya banyana fela. Ke ge a tšeya di-
khomo tše dingwe tša go nyala moredi wa
gwe a yo tšeya ngwana Mašilu. A dirēla
gore teng ga malokwa a go swane, o ~~ta~~ ~~ta~~
a bēlēga ngwana wa mothankana ye ba
yēna mong wa moṭe.

3415 Maturu o ile a tšadiša ngwana Ma-
šilu a be a tšeya ke Ngwako. Khale mo-
sadi wa go tšadiša o be o tšwela ntswana
ka baka la bo mammalane. Ngwako o be
a tšehu a nyala, e be go filoya dikhomo
tše ntabe tša melato le go tšhela tala.

884

1580

K34/82

E be ba ~~sa~~^{ya} ba ditšeya ka kadimō.
 Khomo tše pedi tša ditshadi ba diruwa,
 tša tswala manamane a mabedi ke gore
 e ngwe le engwe ya ba le manamane a mabedi.

3416 Mašilu o botsa Matuu gore ngwana wa
 gwe a nyadiwa. Ka tšatši le lengwe go ilegwa
 ba le bjala moteng wa Mašilu bjale Matuu
 a ya. Ge ba dutši bai khopela bjala Matuu
 a bōna mothepa wa mōkhathā. A re gomma-
 go mothepa, ngwana o tšeya ke mang. A mmo-
 tša gore o tšeya ke Ngwako. Mola e be a tša-
 tšeiwi e be ke ta mo tšeya. Mmago ngwa-
 na a re, monna yo we a nyala ka tšelo. Mo
 o kwana naē o ka fo mo tšeya.

3417 Matuu a bolabola le mothepa ba
 kwana. Ka moragō ga mo mmagō ngwana.
 a bolabotše gore a nyadiwa. Ke moka a
 thoma go bolabola le mothepa mabapi le
 go mo tšeya. Bjale ba kwana ke ge a
 mo tšhabiša. Ka gobane moradi wa go tša-
 diša o swanetše go mo tšhabiša o mo nyale

884

o dutš'i naê.

K34/82

1581

3418 Maturu o ile a ntšha lesome la dikhomo le khomo tš'e n̄thano. Mañilu o ile a balla Maturu nnete mabapi le dikhomo. Bjale dikhomo tša go dira gore a nyale ka tš'e dintš'i ke bo mammalane. Mothadiwa o ile go kwa gore moradi a thale gōna. A tšama a tebella dikhomo tša gwe. A hwetšana khomo ya go rēka ke ba ga Mathake e na le manamane a mararo. Bjale ge a gaṅhanya dilo tša gwe a hwetšana a na le lesome la dikhomo le dikhomo tš'e tharo. Bjale monyalo wa maturu ya ba lesome la dikhomo le khomo tš'e pedi.

3419 Mothadiwa o ya go e khopolēla. Ka moragō ga mo Maturu a nyetš'e, ba roma motho wa go botš'a mothadiwa gore a e khopolēlê. Ke mo-ka mothadiwa a ya go e khopolēla. Ke tile ba ga makholo ka mokhwa o le rumilego motho wa go ta go mpatš'a gore ke te go e khopolēla. Bjale ba ga makholo wa gwe le bona. ba begana. Diakwala gōriale ke ba ga makholo ba botš'a mokhonyana. Ba la thoto yago.

884

1582

K34/82

ya go.

3420 Ngwako a thoma go bala thoto ya gwe. Monyalo e be ke thešu ka nyala, e be le foša le tšeya dikhomo ka baka la ditala le melato. Dikhomo le tšere dikhomo tše ntabe. Ba ga makholo wa gwe ba dumêla. Tšhalete ke lesome la diponto. Ba dumêla. Dikhomo tša ka dina le bomammalane. Mo we a baka ba dumêla. Monna yo mongwe a re, a re rakišeng tše we ba dumêla go, re ta khōna re tēna ga tše we le fapana go. Makholo a ntšha dikhomo tše ntabe a fa mothadiwa. Dikhomo tše pedi a goba lesome la diponto.

3421 Mothadiwa o bala bo mammalane ba dikhomo tša gwe. Ka mo šakeng go šetše dikhomo tše pedi. Pedi ga tšona dina le manamane a mane. Šakeng la Mathake go na le khomo yaka yōna e na le manamane a mararo. Bjale ka moka bo mammalane ba khomo tša ka ke dikhomo tše di šupago. Ke moka a dula faše.

3422 Mašilu a gana taba ya dikhomo tša ba mammalane. Dikhomo tše we pedi o dibolabolago o wa kwala di gōna ka mo šakeng. Bjale ke šitwa go kwišiša ge o nyaka manamane a tšona e le gore o be o tha mphiša. Bjale ba thoma go bolabola mabapi le bo mammalane ba we. Bjale banna ba gabo Mašilu le ba ga bo Ngwako ba re ke molaô gore mothadiwa a hwetsane bo mammalane. Bjale Mašilu a ba kwela a utšha manamane a we mane a nago ka lešakeng la gwe a ba fa. A re go nna ke moka molato o fedile tō gang.

3423 Ngwako a re ke nyaka bo mammalane ba khomo ya go rēka ke bu ga Mathake. Makhola wa gwe a re, nna a ke tēbe tšelo ka khomo e we. Ge e le bo mammalane ba khomo e we nna a ke tene. Ditaba tša la tšelwa banneng ba we ba go ba ba le gōna. Ditaba di lamolanya ke batho ka gobane ba fapani ba ka tše ke ba khona go tše tamolanya. Go riale ke monna yo mongwe wa le loko la ga Mašilu.

884

1584

K34/82

3424 Tšhwene tsogo e tšela ga gabo yōna.
 Banna ba ile ba ngangana ka mpa. Bjale gwa
 the ke gwa tija gore mpa e ta toga le mang.
 Ba leloko la ga Mašilu ba e ma le wa ga bō.
 Ba le loko la ga Ngwako ba e ma le Ngwako.
 Mokhonyana wa mothadiwa o la thetše thupō
 ga-re ga banna. Makholo le yēna o la the-
 tše. Bjale dithapo tše pedi dipele ga bona.
 Ba-thadiwa ba re ro gapa khomo ga Matheke ga-
 mmōgō le manamane a yōna, lema le ta šala
 le lefēlana le Mathake. Bjale ba ga Mašilu ba
 re taba e we a e kwale, ka gobane rena re
 ile ra e rekiša ka baka la tšala. E ka khona
 le ka nyaka mphaka le gagole mpa le tšee ma-
 bēlē. Ke moka ba toga ba fapane ka mokhwa
 o we. Mogwēruo a ntšhe tša ka mpeno.
 A hwetšana o llē o feditšē ke moka gofo
 šala di tšhekello.

3425 Ngwako a iša ditaba khorong ga Mo-
 thabe. A re go toga mo we ke moka a fi-
 tša gae a bolabala le ba gabō. Bjale ba re
 thekhoši tša monna a the ile go koma mo bu.
 Bokaone ke go iša ditaba khorong o ta mpa wa

884

K34/82

ya wa laṭha ke khoro. Ke ge a feta a isa di-
taba khorong.

3426 Ke lebaka la mo melato e ṭha bigiwa
ka molomo. Ba khoro ba ya ba amogela molato
wa gwe. Bjale ba mmotsa gore ditaba tša go
dikwetše ṭhepela gae, o ṭa boya ka tsatši
la gore. Ke moka a goma a boela gae. Ka
moragô ba šala ba roma pampunyane ya go
bitša Mašilu. Morumiwa a ya a botša Mašilu
gore o wa nyakêga khorong ka tsatši la gore.
Ka baka la molato wa go le mokhonyana.
A re ke dikwile, ke moka morumiwa a go-
ma.

3427 Mašilu a ka a ga khorong ka letsatši le
la a go butsiwa ke morumiwa wa khoši. Ka
letsatši le la khoši ya gore ba ṭe ka lona. Mo-
ṭhadiwa a ya. Ba dula ba letela ba ga
Mašilu. Mašilu ba ṭe ke ba mmôna. Bjale ba
bôna letsatši le bile le ṭha-ṭamela. Bjale
ba re letsatši le ṭhabile, go bônagala gore
a ka ṭhe ke a ṭa. O ile wa mmotsa. Moru-
miwa a dumela.

3428 Mašilu o nyatšitšê khoro. Khoši ya roma motho yola a go moroma pele. Thepela o mmotšua, o tše naê. A go fê khogo ya maoto a go. Morumiwa a ya ka morwana ga tšatši le la khoši ya gore ba tše ka lona. A hwetsana ~~ba~~ ba kakoletšê phithô ya bjala bjo ba goba ba e nwa mabana. Le yêna a nwa na ba. Ka moragô ga mo ba nwele, a re ke latile wena Mašilu. O ile wa diva keng mabana o o tša tše khorong. Ke baka la mollô wa marega the goka badiši. Bjale o na le phošo ka mokhwa o we, ke go nyaka khogo ya maoto a ka mo ke boye mo. A gôla khogo a mo fa. Bjale khoši o ile ke tše nago.

3429 Mašilu a khopêla morumiwa gore go bjang ge o ka mpotšê tšatši le we nka tšago ka lona. Morumiwa a re a ke nyake go ba le maaka pele ga khoši. Wena tšakhoga o e riê o tša ya o khopêla le baka la go bo ya mathong a khoši. A tšena ka ngwako-
ng, a bitšê mosadi, ba goma ba ntšha pitšê e ngwê ya bjala ba e fa morumiwa. Bathô-

ma go e nwa ka leina la morumiwa. Ge bjala bo šetše bo tene morumiwa mathong, a thōma go dira maano. A re go Mašilu šala nna ke ta re go fitha ga morena ka mmotšā gore a ka mo hwetšā ke hwetšane basadi. Khogo ke goletše ke bona. Bjale ka ba botšā gore ka morwana a tše. Fēla letšatši la ka morwana wa theke wa phošišā o tše. Ke moka a tōga a ya a botšā khoši ka ~~mehwa~~ o we.

3430 Mothadiwa le yēna ba ile ba mmotšā gore a tše ka morwana. Ba bo mothadiwa bu re go troya ba wēla tšela ba libile khorong ya mošate. Ka tšatši le we Mašilu le yēna a ka a dula o ile a ya le ba gabō khorong ya mošate.

3431 Khoši ya fekudišā Mašilu gore a ntšhe pudi. Pele ga gore melato e tene khorong, khoši ya butšišā Mašilu gore molato e be e leng mo o thaṭa maloba. A re morena ke baka la bjala fēla. Bjale o na le molato bukenng tha go ntšhimēla the nonwane. Mašilu a ya thopenng a e tumēla molato. Bjale khoši ya re, a yo tšeya pudi e we re khone re tšena

884

K34/82

1588

molatong. A kitima a ya a goha pudi a boya
na yô. Molato wa gwe wa phidišo wa fêla
o e ʔa mo we.

3432 Bjale ditaba di ka ʔena banna ba ba ba
ditshoʔa goiale ke khoši. Mmudi wa lekhoʔa
a êma pele ga lekhoʔa. A re thobêla lekho-
ʔa la ba bina ʔou. Bjale re ʔa ʔena di-
tabeng. Lekhoʔa ka madulo a lona ba mela-
to ka madulo a bona. Bjale Ngwako motho
yo la o mo nyakago ke yo. Masilu o bitša
ke khoro fêla ka baka la yo makhonyana
wego. Nonyana go lla e e ʔhobjago. Ngwako
bolabola.

3433 Dipolabolo tša Ngwako. Morena lekho-
ʔa la ba bina ʔou. Ke nnete ke nna yo
we ke llogo. Ke be ke tšere mosadi ngwana
wa ~~Math~~ Masilu bjale o nthadile. Dikhomo
tša ka ba mphile le dilwana tše dingwê. Bja-
le ka nyaka bo mammalane, ba mpha
bo mammalane ba banê fêla. Ke gaka-
na le makholo ka bo mammalane ba ba-
raro, ba ba nego šakeng la ga Mathake.

Ke yōna pelaêlô yaka e we dikhozi. Ke moka a boêla a dula fathe.

3434 Dipolabolo tša Mašilu. Morena lekhotā. Dipolabolo ka moka o wa kwala. Bja-
le nna ke fapana naē fêla ka baka la khomo e ka go ya ka e rekiša ka baka la tala. Bja-
le thelo the ka go the hwe-
tšana gōdimu ga khomo e we ke mabêlê.
Ke šitwa go ntšha bo mammalane ba we ba khomo ya go rekišwa. Ge e le bo mammalane ba dikhomo tšê tša go ba di le ka šukeng la ka ke mo file. Ke moka ke feditšê lekhotā. Ge a riale a dula fathe.

3435 Lekhotā le ile la bōna Mašilu phō-
šō. Ke molaō wa gore mothadiwa a hwe-
tšane bo mammalane ba gwe. A go kha-
thalege gore khomo o e rekišitšê, ge mo-
khonyana a tēba mo we khomo ya gwe e lego gona gummōyō le manamane a yōna, o swanetšê go e nyaka le manamane a we. Thepela bo nyela mpja. Ke

884

Photographic list

K34/82

1590

moka a tšoga a ya bonyela mpja.

3436 Banna ba gabō ba mosola, ba re e kwa mo we lekhota le bolabolago. Mušilu a bōna gore a tšana thušo ka gobane ba-nna ba lekhota ba mo tšwile ka moka. Ke ge a e pāna phōšō. A roma motho wa gore a yo botšā ba lekhota gore ke dumēla molato. Morumiwa a ya go bolabola mantšu a we. Bjale ba mmotšā gore thepela o mmotšā dikhomo tše we di a nyakēga ka moswana. Ke moka a goma a ya a mmotšā. Ke moka a napa a bula difate. Difate tša bulēga ke moka a napa a tšoga.

3437 Ba botšā mothadiwa gore ka moswana o boē. Ka moswana Mušilu a tšwa a gapa bo mammalane ba la. Bjale mothadiwa le yēna a re go tšoga a tša mošate. A fitša a šupa ba khoro dikhomo tše la tharo. Bjale ba khoro ba sokologa ba šupa molefēlwa. Molefēlwa a ntšha khomo ka ntowe a tswalla khoro ka yōna. Molato wa Ngwako le

884

1591

K34/82

Mañilu wa fêla o e t̃a mo we. Matusu a feta le mothela wa t̃hipa wa ~~lemp~~ ya gwe.

3438^(b) Motsuñi wa letabo a še mmolai wa lona. Matusu o t̃šitš̃e letabo a gopola gore o t̃a le bolaya. O ile a b̃eka mosadi yo we a ya a dula naē. Ka nnete banna a ba na botseba. Ba b̃ina mosadi a imile, bjale ka ge a t̃š̃e re ke mosadi gwa t̃he be le molato. Ke nnete teng ga malokwa a go swane. Mosadi a e t̃hibula ka ngwana wa mothankana.

3439 Mmatswalē wa gwe a re ke hwetsane manna wa ka. A goma a boeletš̃a ka ngwana wa mothankana. Ngwana wa bovaro ya ba ngwana wa mosetsana. Matusu a re maforo a ka a tiile ka baka la bat̃hankana. Bakeng t̃hu ngwana wa mosetsana dikhomo t̃ra gwe dibuile. O ile a thaba kudu.

884

K34/82

1592

3440 O the ke wa re o e bōna e thotsā wa e nametsā lekhwava. Mosadi e ile ya ba khomo^{kata} e khorōe. Gōna go bjale ke khomo kata ka baka la gore mosadi a diši yo mongwe mosadi. Bjale ka tsatši le lengwe ba ya bjale, a the ke a gopola go gotsetsā bana mollō. O be a gopola gore nka metha, ka go-bane ka metha go gotsetsā mmatswala wa gwe. Mmatswala wa gwe o ile a gōrōga bošego ka baka la gore le yēna o be a nwele. A hwetšana bana ba fetugile bana ba ditšhwana ba thogothetsane. A o kwa botšhoko ka pelong. A ba fa mela-tša ba ja. Ka moragō ga mo bu llē, a ba lla ba rōbala.

3441 Mmagō bona a tša gare ga bošego. A ka a re go fitša a tena ka ngwakong wa gwe a robala, o ile a kokotšela mmatswala wa gwe. Bjale mmatswala wa gwe a re wena a o nyake bana, bana ba go ke polo. Ba thōma go ōmana ka mekhwa e mentši. go lwa gona a baka ba lwa. Ke moka mosadi a tšeya bana ba gwe a tšoga

884

3442 Ngwana Mašilu a tšhaba le makodi. Makodi ke mapalantane. Bjale ka bosadi a theke a tšeba gore a ka dira bjang. Ba leloko la bogadi bja gwe ba gōna, bjale a ba nyake go nyakēla mosadi yo we. Ka baka la gore Matuu ba ile ge ba tiya mote ba yo aga mote o moswa a ganēla maruping. Ka baka la gore o be a tšha kwane na bō. Le bona ba monyaletsā, ka gobane mo a dirile bjala o be a tšha ba fe.

3443 Matuu a ya ga batswadi go ba tšibiša tšogo ya ngwana wa bona. Bjale ba ga maholo wa gwe ba re ngwana yo we wa rena re a monyaka. Motho a bjele e tšhe khomo. Go bōnagala gore le bolatile. Matuu a goma a ya a e tšlēla gae ga gwe.

3444 A tšibiša ba bogadi bja gwe. The pipimpi Thepipimpi re apa khoromēla khuta marama re hwa nayō. Ba gologolo ba šile tšheema the we, ba goma ba re Konunang tšā go ja taba mpe goba kholo le botšane. Bjale ge a

884

K34/82

1594

ba tšiša, ba re dibônê o ile ke wena monna.

3445 Go leka noka a še go tshela. A goma a boêla ga batwadi. A re bjale ka ge ke tile ka lebege togô ya ngwana wa lena, le lehono a bônale. Ka goiale mo we le ge ele una moradi ke ta leka ka maata go tep thepela le lena go tšama re nyakêla. Ba ga makholo wa gwe ba re tšama o nyakêla le ba geno. A re gôna mo le gana go tšama le nyakediša go kaone gore le mphê dihhomo tšuka. Ba re pele ga gore re bônê ngwana wa rena re ka the ke ra go fa. Ke moka a goma a ya ga ga gwe.

3446 Mosadi ditaba khorong a bege. Khoro e dumêla ge a bega a na le yo mongwe wa monna wa le loko la gabo. ~~For~~ mo we ba mo dumella ka gobane ba bôna monna a c tile pele. Go na le theema the thewego, tša êta ke namagadi pele go ya lewa ke ga tšona. Ka gobane ka tšatši le lengwe ba ka amogêla taba, banna ba le loko le we batša

884

K34/82

1595

ba bōna khoro phōšō. Le ge khoro e ka tše ke ya ba le molato.

3447 Ge nke mosadi o be a dumeletšwe go bega ditaba khorong; khoro e be e tša na dula e tše ka di tšhēlē. Ke molaō wa khale a we. Pakaeno ba labla ke tšhalete ya go bula khoro. Monna a lwa le mosadi wa gwe ka morwana o bōna motho wa khoro a tšilo mmitsa. Khoro e a rugile tšet te leng ga na mo we. Wa gabō tšhuwana ke khoro go riale ke Matuu. A bōna ga bo tše gove ba gabō ba mo meletše mo tšhela. Ba gabō re bolabola ba bogadi bja gwe.

3448 Matuu a ya khorong go bega tšogo ya nywetšhi wa gwe. Bjale ka ge e le pakaeno, ba mo nyaka tša go bula khoro. Tša go bula khoro tša tšhoka. Ba re kante le tšhōnu ditaba a di amogelwe. Le gōna ge o tšō boyu o boē le monna. Ba bolabola ka baka la go tšhoka tša go bula khoro. Khanthe mo la a be a le nathō nkabe molato o wa mo-

884

1596

K34/82

getšwe.

3449 Matuu a loba dikhomo ga mmôgô le bana. Malapa a na le beng ba ôna. Batho ba le loko la bogadi e be ba nyaka go thuša mokhehlo yo we, bjale ba šitwa go êta pele mong wa go le bana lapa le we a the na taba le tšona. Matuu a re go boya khorong a gopola go dira bjala bja go rapêla Mabjale. O ile ~~hwa~~ mela a šitšê a feditšê a the Takalla go khella. Ke moka a thabêga, a ba bja a hwa. Ke moka molato wa gwê wa fêla o e ta mo we.

3450 Monna o ile a šitwa go šala moradi moragô, ka baka la gore o tugile a le gônu. Taba ya bo bedi o be a tšhaba le le èpana. Ka go-bane e be ba tšore o bôna ge Matuu a hwike bjale o wa a kêla, o nyaka go šala a ija thoto. Bjale ka ge mohu a ile a bolabola gore ba mothušê mo tabeng e. Ke moka ditaba tša Matuu tša fêla di e ta mo we.

1597

884

K34/82

3451 Matuu o ile a šitwa ka baka la go thoka
 tha go bula khoro. Ge motho a na le molato
 ya ba a na tha go bula khoro molato wa
 gwe a o thepele. Ke gore khoro a e o wa
 mogele. Khoro e a-^{ngela} molato wa motho
 yo a swerego tha go bula khoro.

3452 Morumiwa ~~o~~ lifiwa ka le fakorong goba the
 thaano tha mašelang. Ge e le gore ke leeto la
 letšatši ke pudi. Ge e le tšhalete ke ponto
 k1. le fakorong ke la mo naging ya gešu.
 The thano tha mašelang ke tha mo morumi-
 wa a tshela mokhano wa naga ya gešu.
 Lesome la mašelang ke la ge morumiwa
 a tshela lepelle. Ka theko ga mokhomole
 ke ge a tshela salate.

3453 Biale ka Hohwane le Maphefo. Maphefo ke
 mosadi wa lapa, o be a tšere ke Bjang. Biale
 Hohwane a kwana le mosadi yo we a tšhaba
 nae. Ba ile ba tshela noka ya lepelle,
 ba ya ba duba mabulane. (Pange mine).

884

K34/82

3454 Bjang a re motho a ba nyake e the khomo. A ya go batswadi ba mosadi, a fitha a ba botša gore ngwana wa bona a togile. Bjale bo makholo wa gwe ba re, re a monyaka, wa the be o balaile ngwana wa rena. Mokhonyana a re e fêla the go bugile the dibêlô. Ke theema. Ka baka le we go kaone ba ga makholo le ka mpha tša ka dikhomo. Ba re ge o nyaka dikhomo re ta go fa, ge o ka re fa ngwana wa rena. Ka nte le gore o re fê yêna, dikhomo re ka theke ra go fa.

3455 Maphefo a thuti go tšwara phaga, o tšwese pedi dithagala. Go riale ke mokhonyana o ra ba ga makholo wa gwe. O ile a tšhaba le mosadi wa mokhaga, a mo tšhabišetsa morwa wa gwe. Bjale a diyo thoka dikhomo. Ka ntšha ponto ya maoto a dipera, Khovo ya ntšha batho ba babedi ba ya ba boya naê. Ka morago a tšhaba le monna wa ga Mametsa. Ke gôna ke ile ka ntšha mašelang a the tšhaano a

884

K34/82

morumiwa. Bjale thoto e we ke kêtago di-
keto ka yōna ke e ntšhi ntšhi. Motho a ba
nyake e the khomo, e fêla thedibêlô le ma-
khora a the tole. Ke nyaka dihhomo tsāka
ba ga makholo. Ba re re a šitwa go go-
fa ka gobane ngwana wa rena e re mmo-
ne.

3456 Bjang a iša ditaba khorong. O ile a
bula khoro ka lesome le the thaano the ma-
šeleng. Khoro ya a-mogêla ditaba tsā gwe.
Ba ile ba dira gore Bjang a ntšhe le-
fakorong la morumiwa wa go bitšā ba ga
makholo wa gwe. O ile a ntšha lefakorong
le we. Ke moka ba mmotšā letšatšhi la go
boya ka lona. Ke ge ba roma motho wa go
bitšā ba ga makholo wa gwe. Mo-rumiwa
a ya a ba botšā.

3457 Ditaba a tšā ka tšā khônêga go bolwa-
bolwa ka baka la motšhabi le motšhabiši.
Ka lona tšatšhi le we khoro ya go ba fa
lona gore ba te ka lona ba ile ba a
ta. Bjale ba re makhonyana yo we moswa

884

K34/82

1600

o kae. Goriale ke khoro e butšiša ba ga makholo. Makholo a re a ke tšebe, ke mahala fêla ge mokhonyana a re o nyaka dikhomo. Mo we ngwana wa ka a mmeilego a ke go tšebe.

3458 Re ta kha thato goriale ke lekhota. Bokaone ke gore go nyakiwe basinyi. Bjale bare go Bjang mosadi wa go o ga kae. A re ke nokwa ba re o kompong ya Mabu-lane. Ntšha pudi re romê motho a yoba bitšā. Ke moka a ntšha lesome la mašē-leng. Ba roma motho a ya go ba bitšā. Morumiwa a phara dithaba, a ya a tšhe-la naha ya lepelle. A ya a boya nabō a ba tšmagantsšē. A fitša a ba beya khorong ya mošate. Ba mmotšā gore modirō e thale wa gago. Thepela o tšamē o ba tšibišā gore motho yo la ke tšō boya naē. Ka morwana le tše khorong. A ya a dira bjale.

3459 Ka morwana bja re gosa ba ya khorong. Bjale dipela ditalla ga bo tše

884

1601

K34/82

ka gobane mothabō wa tsōna o ga thane.
 Bjale mmudi wa lekhōta a bula lekhōta. Le-
 khōta la dula ka madulō a lona ba melato
 le bona. Ditaba tša begēlwa ba fapani ka
 mokhwa wa molaō. Mmudi wa lekhōta a goma
 a dula fathe.

3460 Bjang a thōma go bolabola. Monna
 ge a bolabola o wa êma. A êma a re mo-
 rena lekhōta. Ke nna yo we ke titego mo
 khorong ka baka la tōgo ya moadi waka.
 Bjale ka ge e the mathōma, ke ga bedi a
 tōga lehono ke lekha la boraro. Ka baka
 le we ke re ba ga makholo ba mphē dikho-
 mo tšar ka. Bjale ba gana ba re ba ka
 the ke ba mpha dikhomo pele ga gore ba bōnē
 ngwana wa bona. Ke moka lekhōta telo
 ya-ka ke ya dikhomo.

3461 Dipolabolo tša makholo wa gwe. Mo-
 rena lekhōta. Ke nnete ke ile ka re
 wka the ke ka khona go mo fa dikhomo
 ka baka la gore ngwana waka a
 ke tšebe mo we a lego. Bjale lehono

884

K34/82

ke tše dibotše ge a bonetše gammôgô le mosinyi wa malapa a batho. Ka goriale mo we nna a ke nyake ngwana waka a tšeiwa ke monna yo. Ke nyaka gore a boêlê monneng wa gwe. Bojêla pele a ke bonyake. Ke moka a boêla a dula fathe.

3462 Maphefo a thōma go bolabola. Ke nnete nna ke tugile moragô a ke thana ma boêlô. Monna yo o nyaka go nyala, yo a ke tha monyaka. Ke moka ke feditše ba bina tou.

3463 Hohwane a re a theke the tswana ke tau tha lopêla nkwe, nkwe e le thelo tha mebala e menyana. Ka goriale mo we ke gore ke moka o wa mo tšeya. Matswitswanyane wa o kwa o re tswikitšowê o botilê le riba. Bjale o swanetše go nyala mosadi, re fê mothadiwa tša ga gwe.

3464 Go badiwa monyalo wa mothadiwa. Mothadiwa a bale monyalo wa gwe. Foriale ke lekhota. Mothadiwa a thoma go bala monyalo wa gwe. Dikhomo naka ke dikhomo tse mabala a ukhotwana. Dipudi ke dipudi tse ditshelago. (ntabe.) Ditshalete ke diponto tse ntabe dinago le lesome le the thaano tha mašelang. Le kobo ya bošego ya makholo le tšase ya makholo. Kobo ya bošego ke ponto le lefakorong. Tšase ke diponto tse pedi le the thaano tha mašelang. Le ditshinyagalo tša ka tša go nyaka mosadi ge a be a tšhaba le banna. Ponto ke ya morumiwa wa go tšeya mosadi Bokhaga. The thaano ke the morumiwa mo a yo tšeya mosadi ga Mametsa. Le e ya lehošo. Morena lekhota.

3465 Putsišo gōdimu ga makholo. O wa dumela dilo tse dibalago ke mothadiwa. Makholo a dumela, a ganetsa tse we tša ba rumiwa. Bjale polabolo ya ba gōdimu ga tse a ganetsago.

884

K34/82

3466 Diputšišō gōdimu ga makholo, o butšišā ke lekhoṭa. Moredi wa ga go e šu a ke a tšhaba le yo mongwe wa Bakhaga. O ile a tšhabanaē. Bjale ke mang yo we a ileng a sinyagallwa wena le mokhonyana. Ke mokhonyana. O ile a sinyang. O ile a sinyā dipudi tšē pedi. Bjale a o diṭebe bjang. Ka buka la gore o ile a lifišā Mokhaga, ditefa e ile yaba tšā gwe bjale ka ge moradi e le wa gwe. Ke nnete mokhonyana go bjale. Mokhonyana a dumēla. Bjale mokhonyana o re bolabodisā maaka. A re ṭogeleng go kokona leṭapa re kokone le rapō ka gobane le na le bjōkō.

3467 Makholo moredi wa go ke pula badi ma banna, o swanetšē go fa mokhonyana dikhomo tšā gwe. Moredi wa ga go a fete le monna yo moswa yo. A go khathalege khathalege le ge o re bojēla pele a o bo nyake. Ka buka la moredi wa go o swanetšē go bo nyaka. Makholo le mokhonyana yo moswa ba ya thopeng. Ba e tumēla molato. Ba khopēla ṭhebaka ṭha gonyā-

884

K34/82

1605

ka dikhomo. Khoši ya ba fa the-baka tha
~~tha~~ beke. A ba botša gore ka mokibêla le
 tšê dilo tšê we ka moka ga tšona. Ke mo-
 ka ba boêla gae.

3468 Mokhonyana yo moswa e ya go nyala. Ka
 moragô ga mo ba fiḥile gae, ba roma mo-
 tho wa go ya ga mokhonyana yo moswa go
 mmotšê gore a tē go nyala. A fiḥa a mmo-
 tšū. Ke moka a napa a ya go nyala. O ile
 a nyala ka lesome la dikhomo le dipudi tšê
 mabala a ukhotwana dinago le diponto tšê
 dišupago. Ba se manna ke the-khate kome-
 ng o wa tēna. Ka tšatši le rofago mokho-
 nya tša gagwe le wena o be gōna.

3469 Ba ya khorong ba gapa dikhomo ka tša-
 tši le la khoro ya go ba botša lona. Motha-
 diwa le yēna a fiḥa ka lona le tšatši le
 we. Bjale makholo a šupa khoro dikhomo.
 Ba khoro ba šupa moḥadiwa lesome la di-
 khomo. Dikhomo tšê pedi tša go thiba di-
 ponto. Bjale makholo a ntšha le trinyugêlô

884

K34/82

ya morumiwa.

3470 Ditsinyagallo ka moka dintšha ke moker
molifi, gammôgô le tša go bula kgoro, o
swanetše go bušetsa mmudi wa kgoro. le
tšhalete ya morumiwa. Ke moka dita-
ba tša tema ya 19 di fella mo we.

3471 Lethêthô ~~le~~ Tema ya 19. go bula kgoro.

3359 Temana ya 1 khale kgoro e be e bu-
diwa ka molomo. 1553.

³⁴⁰⁶ Temana ya 2: Pakaeno go budiwa kgoro. 1575.

3429(A)

3414(a) Bjale ka Matuu le Mašilu.

3438 (b) Motsuši wa letabo a še mmolai wa
lona

End S. 884